

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

La màgia de les paraules

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Maria-Mercè Marçal, *La màgia de les paraules*. Tria de Joana Bel. Il·lustracions de Mabel Piérola. Col·lecció *Ala Delta*. BAULA. Barcelona, 2004. A partir de 9 anys.

Pere Martí i Bertran, *La tortuga d'en Hans*. Il·lustracions de Carmen Queralt. Col·lecció *Sopa de Llibres*. BARCANOVA. Barcelona, 2004. A partir de 6 anys.

Pere Martí i Bertran, *Dos ratolins de bosc*. Il·lustracions de Mercè Arànega. Col·lecció *Ala Delta*. BAULA. Barcelona, 2004. A partir de 5 anys.

M. José Orobitg i Della, *Esqueixada de versos*. Il·lustracions de Christian Inaraja. Col·lecció *Els Flautats*. PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT. Barcelona, 2004. A partir de 9 anys.

La barreja de gèneres en aquest article, prosa i poesia, hauria de servir per intuir d'entrada una tria que no destria, valgui la rima. Perquè en conjunt, els quatre llibres, agafant el títol d'un d'ells, es basen en la màgia de les paraules. Com que la definició del títol és tan senzilla com encertada, justifiquem ara la barreja pel fet que les quatre propostes s'allunyen dels estàndards temàtics d'avui en dia i enforceixen la seva raó de ser a través de les paraules i de la màgia que destil·len.

Joana Bel ha seleccionat, de l'ampli llegat poètic de Maria-Mercè Marçal (Ivars d'Urgell,

1952 - Barcelona, 1998) vint-i-una petites peces de: *Cau de llunes*, *Bruixa de dol*, *Sal oberta* i *La germana*, *l'estrangera*. Són peces que porten als orígens de la poesia de Marçal i que, tant si són imatges de la seva infància com si no, tenen el do de connectar amb primers lectors àvids de trobar, entre paraules, espurnes d'imaginació que els faci arriscar una mica més enllà de la imaginació en conserva que s'han trobat plantificada a la pantalleta de l'audiovisual que els ha vist néixer.

I, si no, proveu de proposar a un infant que intenti d'explicar-vos aquest enigma: "Emmarco amb quatre fustes / un pam de cel i el penjo a la paret". O aquest altre: "Tinc els ulls de fusta. / De tant en tant, un cuc hi plora". La prova té un suport que enriqueix el conjunt i que han interpretat els dibuixos de Mabel Piérola. Per uns moments, voldries que les làmines fossin en color.

AMB VOLUNTAT DIDÀCTICA

El recull de Joana Bel, amb voluntat didàctica en el preàmbol, té l'avantatge que fuig de l'acompanyament ideològic, personalista, manipulat i mal utilitzat tan sovint, que s'ha fet de l'obra de Maria-Mercè Marçal. És, doncs, un recull tan net i clar com el que devia sortir des del primer moment de la veu interior de l'autora. Per això, sense proposar-s'ho, és ara un recull per a tots els públics i, és clar, per als més petits també.

Un altre recull poètic és el de M. José Orobitg i Della. En aquest cas, l'autora divideix el seu recull en poemes d'animals, de lletres, d'afectes, de l'univers i un plat de postres. Un recull que no només detecta un interès per jugar amb

les paraules sinó que, en algun cas, busca un rerefons gairebé de mots encreuat, com en el poema *Alfabet mariner*, en què cada vers destaca, en negreta, una de les lletres de l'abecedari.

I els dos llibres de prosa de Pere Martí i Bertran s'acosten, per la seva estructura i brevetat, a la prosa poètica. L'autor continua en la línia de fer petites històries per a primers lectors amb animals de protagonistes. I aquests dos, *La tortuga d'en Hans* i *Dos ratolins de bosc*, si bé no són els

MARIA-MERCÈ MARÇAL

primers, tampoc no seran els últims, segons sembla. Els dos contes breus, il·lustrats, aquests sí, en colors, tenen la característica del rerefons ecològic, de l'amistat, de la descoberta d'un món diferent. Més ecològic el de la tortuga Hans, i més iniciàtic el dels dos ratolins. Contes amb moralitat subtil, com mana la falla.

I tots dos se serveixen de paraules que porten també com a suport la màgia, més pel que insinuen que no pas pel que diuen. Tot i ser dos llibres en edició rústica, les característiques de les il·lustracions els converteixen en dos petits àlbums de butxaca que permeten una segona lectura a través de cadascuna de les làmines.

Abraham Còzar Riera, *El mapa del tresor*. Il·lustracions de Carmela Mayor. IMC. Meliana, 2004. A partir de 8 anys.

Aquest relat, en una edició singular, publica el 13è premi de narrativa infantil de Meliana, a l'Horta Nord, il·lustrat amb la tècnica del *collage*. Es tracta d'una aventura marítima en un petit homenatge a *L'illa del tresor* que l'autor serveix amb un to poètic.

Àngel Pedrosó, *El ninot de neu*. Il·lustracions de Teòfil Peiró. Col·lecció *Llibres del Sol i de la Lluna*. PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT. Barcelona, 2004. A partir de 7 anys.

Amb un llenguatge poètic, el conte reflecteix la relació màgica entre una neva i un ninot de neu. Les il·lustracions, amb guaix i *collage* reforcen l'element líric. Premi Mercè Llimona, de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

Salvador Comelles, *Bona nit, Joan!* Il·lustracions de Francesc Rovira. Col·lecció *El Tresor de la Sopa de Llibres*. BARCANOVA. Barcelona, 2004. A partir de 6 anys.

Un conill i una marmota de juguina entren en el malson del seu propietari i el troben parlant amb un llop que té males intencions. Amb enginy i l'ajut d'altres juguines, allunyen el petit de les urpes del llop del somni. Reedició en cartoné.

Èpics o cínics

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Oesterheld i Hugo Pratt, *Ernie Pike 1 i 2*. NORMA EDITORIAL. Barcelona, 2005.

Hugo Pratt, *Los Escorpiones del desierto 1*. NORMA EDITORIAL. Barcelona, 2005.

La contínua reedició de l'obra d'Hugo Pratt ens permet ara recuperar *Ernie Pike* i *Los Escorpiones del desierto*, dues sèries menors en compa-

ració amb *Corto Maltés*, però amb molts punts d'interès, especialment per la seva relació amb la temàtica bèl·lica.

La primera, del període argentí de Pratt, va ser dibuixada entre el 1957 i el 1959, i és fruit de la col·laboració amb el guionista Hector Oesterheld. Ernie Pike (homenatge al corresponsal de guerra Ernie Pyle), més que un personatge central és l'excusa per oferir un ampli ventall de narracions. Pratt va dibuixar trenta-quatre capítols d'aquesta sèrie, tot i que també actua com a portaveu dels autors amb reflexions més

ètiques que morals. La Segona Guerra Mundial era en aquells anys una font d'històries i d'escenaris, recents i alhora llunyans, que Oesterheld va explotar amb el seu peculiar sentit de la narració que conjuminava l'encís de l'aventura amb l'intimisme humanista. D'aquesta manera, a aquestes historietes l'èpica de l'heroïcitat té un paper fonamental però allunyat del correlat de la conquesta de la glòria i fins i tot del triomf de la victòria, i és molt proper a una ètica de la supervivència digna.

A *Los Escorpiones del desierto* (1969), Pratt, que ja havia començat amb *La batalla del mar salado* la saga de Corto Maltés, se situa en el mateix període històric, però concretat en els deserts de l'Àfrica Oriental. I aquí, els herois, individualistes i aventurers, defugen de

UNA DE LES VINYETES D'ERNE PIKE, D'HUGO PRATT

l'èpica i voregen l'aixopluc del cinisme per sobreviure en un conflicte que amaga d'altres conflictes i en un escenari proper al joc de falses aparences del món dels espi-

es. D'aquesta sèrie cal destacar l'aportació de Cush, un dels personatges més rics de Pratt, que representava la llavors emergent emancipació d'Àfrica del passat colonial.